

Persbericht: Gezamenlijk ledental politieke partijen neemt in 2023 met 3,5 procent toe

Groningen, 28 februari 2024

Het gezamenlijke ledental van de landelijke, in de Eerste en Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen is in 2023 met ruim 13.000 toegenomen tot 392.000, wat neerkomt op een groei van 3,5% – zo blijkt uit de jaarlijkse opgaven door de partijen van hun ledentallen aan het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen (zie tabel 1). Deze toename past in het beeld dat het gezamenlijke ledental van de partijen stijgt in de jaren waarin er verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn en de politiek en de partijen meer aandacht van de media krijgen (zie figuur 1). Twee partijen – BIJ1 en BVNL – keerden na de verkiezingen in november niet terug in de Tweede Kamer.¹ In januari 2023 waren zij samen nog goed voor circa 11.500 leden. Dat verlies werd bijna geheel goed gemaakt door nieuwkomer NSC, dat aan het begin van 2024 nagenoeg 10.000 leden telt.

FVD is in Nederland nog steeds met afstand de grootste politieke partij, met bijna 62.000 leden – iets meer dan in 2022 (0,6%).² Op de tweede plaats volgt de PvdA met bijna 44.000 leden (een groei van 10,5%). Derde staat GroenLinks met bijna 41.000, ruim 20% meer dan het jaar ervoor. Beide partijen vormen in de Tweede Kamer een gemeenschappelijke fractie. Wanneer zij hun partijorganisaties hadden samengevoegd, dan zouden zij qua ledental met ruim 84.000 leden afgetekend de grootste partij zijn geweest.³ Volgens de PvdA en GroenLinks heeft hun ledengroei mede te maken met het enthousiasme over de nauwe samenwerking van beide partijen.⁴

De relatief kleine BBB is de partij die in 2023 het sterkst is gegroeid, met 23,5%. Ook de ledentallen van Volt en de PvdD namen (ondanks de interne conflicten) aanzienlijk toe, met circa 22%. De vier partijen die sinds 2021 deel uitmaakten van het vierde kabinet-Rutte zagen alle hun ledental dalen. De teruggang bleef beperkt voor D66 (-1,3%) en de ChristenUnie (-2,2%). De VVD verloor 5,6%; met ruim 22.000 leden staat de partij op de ranglijst op de tiende plaats – wat opmerkelijk is voor de partij die van 2010 tot 2023 de grootste was in de Tweede Kamer en voortdurend de premier leverde. Het ledenbestand van het CDA nam met 6,9% af, naar bijna 30.000. Daarmee komt de partij die van 1980 tot 2019 de grootste van het land was, nu op de zevende plaats uit. Ook de SP verloor (-4,8%), maar de partij schrijft dat toe aan de invoering van een nieuw ledenregistratiesysteem en de daaraan gekoppelde opschoning van het ledenbestand. Los daarvan zou de SP in 2023 netto ruim 500 leden hebben gewonnen.

Momenteel is 2,9% van de 13.473.750 kiesgerechtigden die Nederland bij de Tweede Kamerverkiezingen van vorig jaar telde, lid van een politieke partij. Begin 2021 was dat nog 2,4%.

Voor meer informatie:

Gerrit Voerman/Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen

Tel: 050-363 68 30 / 06-1397 5457 (email: g.voerman@rug.nl)

¹ 50PLUS was vlak na de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021 uit de Tweede Kamer verdwenen, maar is nog altijd wel vertegenwoordigd in de Eerste Kamer.

² FVD heeft een accountantsverklaring meegestuurd die het aantal aan het DNPP opgegeven leden bevestigt.

³ Er zal enige overlap zijn tussen de respectieve ledenbestanden omdat sommige leden – zoals bijvoorbeeld voormalig PvdA-lijsttrekker Job Cohen en GroenLinks-leider Jesse Klaver – lid zijn van beide partijen. Niet bekend is om hoeveel dubbellidmaatschappen het gaat.

⁴ Zie nos.nl/collectie/13958/artikel/2500018-groenlinks-en-pvda-zien-flinke-toename-leden-sinds-verkiezingen.

Tabel 1. Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2022, 2023 en 2024
(volgens eigen opgave)

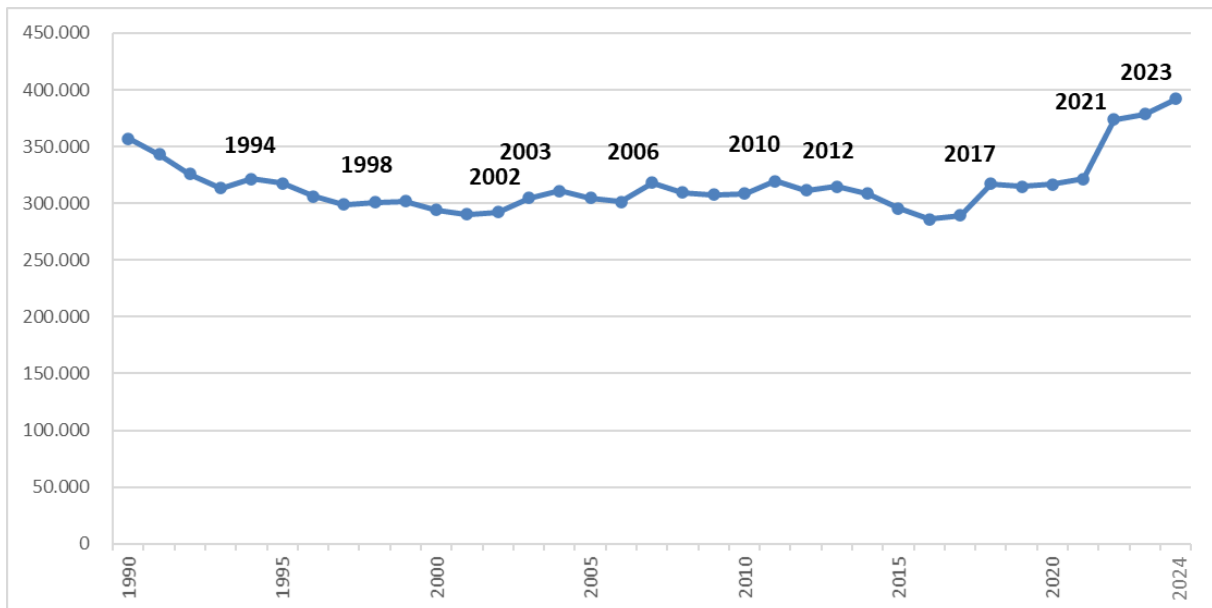
	1 januari 2022	1 januari 2023	1 januari 2024				
	totaal	Totaal	totaal	inge- schreven leden	uitge- schreven leden	saldo	%
BBB	2.376	10.874 a)	13.426	3.768	1.216	2.552	23,5
BIJ1	5.218	5.276	-	-	-	-	-
BVNL	4.287	6.305	-	-	-	-	-
CDA	34.832	31.916	29.721	923	3.118	-2.195	-6,9
ChristenUnie	26.159	25.261 b)	24.709	1.105	1.657	-552	-2,2
D66	31.830	30.022	29.624	3.615	4.013	-398	-1,3
DENK	3.507	3.440 c)	3.594	307	153	154	4,5
FVD	58.890	61.284	61.633	-	-	349	0,6
GroenLinks	33.444	33.806	40.621	9.274	2.459	6.815	20,2
JA21	4.843	5.728 d)	4.466	-	-	-1.262	-22,0
NSC	-	-	9.979	-	-	9.979	
PvdA	40.540	39.536	43.675	7.071	2.932	4.139	10,5
PvdD	23.811	24.848	30.333	7.626	2.141	5.485	22,1
SGP	29.878	29.877	30.306	1.425	996	429	1,4
SP	32.496	32.459	30.914	5.425	6.970	-1.545	-4,8
Volt	12.397	12.400 e)	15.020	-	-	2.620	21,1
VVD	26.550	23.818	22.473	1.875	3.220	-1.345	-5,6
50PLUS	2.940	1.728 f)	1.515	-	-	-213	-12,3
Totaal	373.998	378.578 g)	392.009	-	-	13.431 h)	3,5

- a) Correctie ledental 1 januari 2023 (10.822) door de BBB.
b) Correctie ledental 1 januari 2023 (25.281) door de ChristenUnie.
c) Correctie ledental 1 januari 2023 (3.456) door DENK.
d) Correctie ledental 1 januari 2023 (5.060) door JA21.
e) Correctie ledental 1 januari 2023 (12.406) door Volt.
f) Correctie ledental 1 januari 2023 (2.730) door 50PLUS.
g) Ten gevolge van de correcties van het ledental door de BBB, ChristenUnie, DENK, JA21, Volt en 50PLUS aangepast (was 378.902).
h) Dit saldo betreft het verschil tussen het totale ledental van 1 januari 2023 en van 1 januari 2024; dus niet het totaal van de saldi van de afzonderlijke partijen in de kolom erboven.

NB1: De PVV heeft geen leden; het is niet mogelijk om van deze partij lid te worden.

NB2: BIJ1 en de BVNL verdwenen na de verkiezingen van 22 november 2023 uit de Tweede Kamer.

Figuur 1. Gezamenlijk ledental Nederlandse politieke partijen, met vet aangegeven de jaren waarin Tweede Kamerverkiezingen plaatsvonden, 1990-2024

NB: De ledentallen zijn in deze grafiek weergegeven per 1 januari. Dat betekent bijvoorbeeld dat de groei van het gezamenlijke ledental over 2021 tot uitdrukking komt in het ledental per 1 januari 2022.